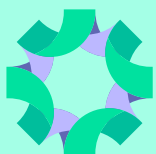

TIETO24- Harjoituskertomus

9.12.2024

Huoltovarmuusorganisaatio

TIETO

Huoltovarmuusorganisaatio

www.huoltovarmuuskeskus.fi

Huoltovarmuudella tarkoitetaan kykyä sellaisten yhteiskunnan taloudellisten perustoimintojen ylläpitämiseen, jotka ovat välttämättömiä väestön elinmahdollisuuksien, yhteiskunnan toimivuuden ja turvallisuuden sekä maanpuolustuksen materiaalistien edellytysten turvaamiseksi vakavissa häiriöissä ja poikkeusoloissa. Huoltovarmuuskeskus (HVK) on työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan laitos, jonka tehtävänä on maan huoltovarmuuden ylläpitämiseen liittyvä suunnittelu ja operatiivinen toiminta.

Julkaisija:

Huoltovarmuusorganisaatio, Vesikuljetuspooli. Huoltovarmuusorganisaatio on verkosto, joka työskentelee yhdessä Suomen toimintakyvyn ja sen edellyttämän huoltovarmuuden hyväksi. Siihen kuuluvat Huoltovarmuuskeskus ja sen hallitus, Huoltovarmuusneuvosto sekä eri toimialojen sektorit ja poolit.

Laatinut: Teknologiateollisuus ry

Kansikuva: Meeri Utti

Taitto: Ahjo Communications Oy

Julkaisu vuosi: 2024

Sisältö

1	Tiivistelmä	4
2	Lausunto harjoituksen onnistumisesta	5
3	Tausta ja harjoituksen kuvaus	6
3.1	Taustat ja historia	6
3.2	Harjoituksen kuvaus	6
3.3	Harjoituksen tavoitteet	7
4	TIETO24-harjoituksen havainnot ja opit	9
4.1	Harjoituksen tavoitteiden täytyminen	9
4.2	Harjoituksen tavoitteisiin liittyvien aiheiden painotuksista	11
4.3	Harjoituksen perusteella seurattavat aiheet	12
4.4	Kansainvälinen yhteistyö ja havainnot	13
4.5	Kansainvälisiä vieraita	13
5	Harjoituksen osallistujat ja ulkoinen viestintä	14
5.1	Osallistujat	14
5.2	Viestintä	14
6	Allekirjoitukset	15

1 Tiivistelmä

[TIETO-harjoitus](#) on Suomen suurin viranomaisten ja huoltovarmuuskriittisten yritysten laajojen häiriötilanteiden (hybridi-, kyber- ja informaatio) tiedonvaihtoa testaava yhteistointiharjoitus. TIETO-harjoituksia on järjestänyt ensin Puolustusvoimat ja vuodesta 2018 alkaen Digipooli. TIETO24-harjoitus oli neljäs Huoltovarmuusorganisaation (HVO) elinkeinolämälle suunnattu Digipoolin järjestämä harjoitus.

Harjoitus onnistui hyvin, toteutui alkuperäisen suunnitelman mukaisesti ja järjestettiin sille varatun budjetin puitteissa. Sekä harjoituksen käytännönjärjestelyt että tekninen toteutus noudattelivat TIETO22-harjoituksen toteutustapaa. Harjoituksen aikataulu ja tapahtumat toteutuivat suunnitellusti.

Vuoden 2024 harjoituksessa oli enemmän osallistujia kuin aikaisemmissa harjoituksissa. Laaja osanottajajoukko eri organisaatioista ja monipuolinen viestintä lisäsivät harjoituksen vaikuttavuutta niin HVO:n sisällä kuin viranomaiskentässä. Sekä osallistuvat organisaatiot että harjoituksen viestintä, tuottivat runsaasti harjoitukseen liittyviä julkaisuja.

Harjoitukselle asetetut tavoitteet täyttyivät hyvin tai kohtalaisesti. Kaikki tavoitteet tulivat huomioiduksi ja jokaisen tavoitteen osalta tehtiin toimenpiteitä. Kehitettävääkin jäi tuleviin harjoituksiin.

- Harjoitus loi edellytyksiä verkostomaiselle varautumistoiminnalle ja nosti esiin asioita, joita huoltovarmuusorganisaation on sen osalta huomioitava.
- Harjoitus kehitti organisaatioiden tilannetiedon käsittelykykyä ja opasti kehittämään tilanneymmärrystä verkostossa.
- Harjoittelijat perehdytettiin olemassa oleviin, häiriötilanteista palautumista edesauttaviin yhteistyörakenteisiin ja häiriöhallinnan menetelmiin.
- Harjoitukseen osallistuneiden organisaatioiden jatkuvuudenhallinnan suunnitelmiin ja toimitusketjujen häiriötilanteiden varalle laatimiin sopimuksiin löydettiin kehitettävää.
- Harjoituksessa tunnistetuista kehityskohdista osa lienee myös sellaisia, joita tullaan jatkossa seuraamaan Huoltovarmuuskeskuksen Digitaalinen Turvallisuus 2030 (DT2030) -ohjelmassa, ja joita tukemaan tuotetaan ratkaisuja.

Keskeisiä harjoituksessa syntyneitä havaintoja tukitarpeita sisältävistä aiheista olivat mm. kriisitilanteiden resurssien varaamisen ja kohdentamisen tarpeet, luotettavien tietolähteiden tunnistamisen ja määrittelyn sekä oikeellisuuden tarkistuksen tarpeet, kyberturvallisuuden ja informaatiovaikuttamisen tietoisuuden lisäämisen tarpeet, verkoston yhteisten toimintatapamallien kehityksen tarpeet, HVO:n ja HVK:n roolien kirkastus häiriötilanteissa.

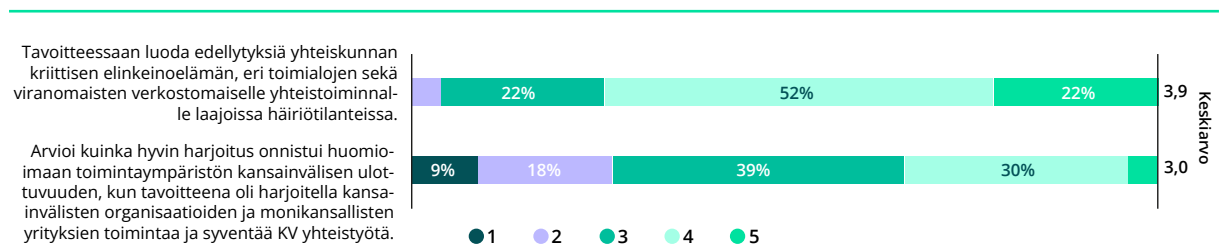

2 Lausunto harjoituksen onnistumisesta

TIETO24-harjoituskokonaisuus onnistui hyvin ja harjoitus toteutettiin suunnitellusti. Venäjän hyökkäys-sota Ukrainassa aiheutti muutoksia skenaariotyöhön ja harjoituksen lähtökohtatilanteiden julkaisuun osanot-tajille.

Harjoitukselle asetetut tavoitteet saavutettiin hyvin, joskin parannettavaakin tunnistettiin. Harjoitus loi edel-

lytyksiä yhteistoiminnalle eri toimialoilla ja organisaatioiden välillä. Se kehitti toimintatapoja, joilla tilanney-märrystä muodostetaan erilaisissa häiriötilanteissa. Verkostoitumista tapahtui ja monissa palautteissa alle-viivattiin sen tärkeyttä.

Taulukko 1 Kuinka hyvin harjoitus onnistui

Vaikuttavuustavoitteet (liite 4) eli osallistujien määrä ja se miten viestintä onnistui suhteessa suunnitelmaan, saavutettiin edellisten kertojen tasoisesti. Harjoitus oli osallistujamäärältään tähänastisista suurin.

Harjoitukseen nimettiin yhteensä noin 750 henkilöä, joista 668 osallistui harjoituksen intensiivivaiheeseen. Osallistujamäärä oli tavoitetaso mukainen, vaikka eri tilaisuuksien osanottajamäärät olivat pienempiä kuin ilmoittautuneiden määrä.

Harjoituksen viestintä noudatti suunnitelmaa ja oli määrältään samaa luokkaa kuin viimeksi. Ulkoista viestintää tehtiin edellisen harjoituksen tavoin haastamalla osallistuvat organisaatiot viestimään kanavissaan. TIETO24:lle luotiin oma verkkosivu ja sen tapahtumista ja oppiaiheista tehtiin sisältöä mm. sosiaaliseen mediaan. Viestinnän avulla harjoituksesta onnistuttiin luomaan kiinnostava kokonaiskuva ja sen näkyvyys oli laajaa.

Osallistujien antamassa palautteessa siitä, miten he voivat hyödyntää harjoituksen oppeja omassa tai yrityksen toiminnassaan, näkyi tavoitteiden täyttyminen. Palautteen mukaan jopa 85 % vastanneista löysi kehitettävää organisaationsa häiriötilannesuunnitelmissa. Palautteissa nostettiin esiin mm. tarve kehittää oman kriisitilanneviestinnän prosesseja, malli pohjia ja toimintamalleja – organisaation sisäisesti ja ulkoisesti uusia sidosryhmiä huomioiden. Esille nousi myös tarve parantaa tiedonjakoa, analysointia sekä omien toimintamallien dokumentointia.

Myös harjoituksen sisällöissä on kehitettävää. Palautteen perusteella kansainvälisen yhteistoiminnan sisäl-

lössä sekä valmiiden toimintatapamallien käytössä on edelleen kehitettävää. Näin myös tilannekuvan muodostaminen kehittyi.

Kyberturvallisuuteen liittyvät viranomaiset olivat mukana harjoituksessa. Kaikki eivät kuitenkaan harjoitelleet aitoa

rooliaan, mikä olisi joidenkin harjoittelijoiden mielestä ollut toivottavaa. Samoin harjoituksen käsittelemät NIS2- ja CER direktiivaiheet kärsivät siitä, ettei lainsäädäntö ollut vielä voimassa. Siksi viranomaiset eivät voineet esittää osallis-

tujille tarkkoja toimintamalleja. Viranomaisiltakin saadussa palautteessa kuitenkin korostettiin elinkeinöelämän kanssa tehtävän tiedonvaihdon harjoittelun merkitystä sekä mahdollisuutta harjoitella tiedottamista ja siinä epäonnistumistakin.

Palautteen perusteella harjoitusjärjestelyissä on edelleen kehitettävää. Muun muassa harjoittelijoiden valmius intensiivivaiheen peliin sai jälleen arvostelua osakseen huolimatta sitä varten tehdyistä toimenpiteistä.

TIETO24-harjoitus onnistui kuitenkin kokonaisuutena. Sillä oli vaikuttavuutta ja elinkeinöelämä tunnsti hyvin kehitystarpeita omassa toiminnassaan. TIETO24-harjoitus luo hyvän pohjan tuleville harjoituksille. Erityisesti saadun palautteen huomioiminen auttaa kehittämään harjoituksesta entistä paremman.

3 Tausta ja harjoituksen kuvaus

3.1 Taustat ja historia

Tietotekniikka-alan varautumisen ja valmiuden edistämiseksi on järjestetty laaja-alainen valtakunnallinen harjoitus tyypillisesti kahden vuoden välein jo yli 30 vuoden ajan. Harjoituksen teemat ja painopisteet ovat vaihdelleet. Mukana on kuitenkin aina ollut elinkeinoelämän sisäistä yhteistyötä ja toimintaa viranomaisten kanssa sekä viranomaisten kriisinhallintaa.

Näkökulmat ovat sisältäneet vaihtelevasti teknisoperaatiivisia resursointiin, toimintamalleihin sekä lainsäädäntöön liittyviä asioita. TIETO2018-harjoituksesta alkaen harjoitus on keskittynyt syvällisemmin kyberturvallisuuteen ja hybridivaikuttamiseen sekä niistä seuraneiden häiriöiden käsittelyyn. Asioita on katsottu erityisesti huoltovarmuuskirittisten yritysten, ICT-palveluntarjoajien ja viranomaisten yhteistoiminnan ja toimintamallien näkökulmista. TIETO24-harjoitus oli järjestyksessä 15. ja jatkumoa TIETO22-harjoitukselle. TIETO24 muodostaa edelleen perustan TIETO26-harjoitukselle.

TIETO-harjoitusten johtamis- ja suunnitteluvastuu siirtyi vuodesta 2018 lähtien Huoltovarmuuskeskukselle (HVK), joka on antanut järjestämisvastuun Digipoolille. Yhteistyökumppaneina ovat olleet muun muassa Huoltovarmuuskeskus, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Kyberturvallisuuskeskus (KTK), Puolustusvoimat (PV) ja Yleisradio (YLE).

TIETO24-harjoituksen suunnittelusta ja toteutuksesta vastasi Digipoolin projekti projektipäällikkönään Digipoolin poolisihteeri Antti Nyqvist. Harjoituksen ohjaus-

ryhmänä toimii ryhmä, johon kuuluvat Digipoolin puheenjohtaja ja Digipoolin poolitoimiston, HVK:n, Poliisin, PV:n sekä LVM:n Kyberjohtajan toimiston edustajat ja KTK:n edustajat.

Huoltovarmuuskeskus osoitti Digipoolille harjoitukseen tarvittavat resurssit ja linjasi harjoituksen suunnittelua ohjausryhmässä.

3.2 Harjoituksen kuvaus

TIETO24-harjoitus on Suomen suurin yritysten ja viranomaisten yhteistoimintaharjoitus laajojen häiriöiden varalta. Yritysten jatkuvuudenhallintaan, varautumiseen ja kriisiviestintään häiriötilanteissa keskittyvä harjoituskokonaisuus keskittyi tällä kertaa Energiasektorin tuontiriippuvuuksiin eli Energia- ja Logistiikkasektoreihin sekä muiden huoltovarmuuskirittisten toimialojen riippuvuuteen näistä aloista. Tavoitteena oli harjoitella yhteiskunnan keskeisiä palveluita tuottavien yritysten selviämistä erityisesti hybridivaikuttamisesta, niin kyber- kuin informaatiohäiriöistä. Lisäksi harjoitettiin viranomaisten tukitoimia yritysten toimintakyvyn palauttamiseksi.

Harjoitus oli skenaariopohjainen strategisen tason kolmiosainen harjoitus. Osat olivat Jaksot 1–3, joista viimeinen oli aito kaksipuolinen peli. Lisäksi harjoitukseen kuuluivat kotitehtävät, purkupäivä sekä seuranta-seminaari.

Harjoitukseen osallistui poolien yrityksiä seuraavilta Huoltovarmuusorganisaation toimialoilta:

Elintarvikehuoltosektorilta elintarvikehuolto, kauppa- ja jakelu

Energiasektorilta sähkö, lämpö, kaasu ja polttoneste

Logistiikkasektorilta vesi-, maa-, ilmakuljetus ja satama

Finanssisektorilta rahoitus, vakuutus ja taloushallinto

Teollisuussektorilta kemia, muovi, kumi, teknologia, puolustus-teollisuus ja rakennus

Terveystieteiden sektorilta jätehuolto, terveydenhuolto ja vesihuolto

Lisäksi mukana oli yksityisen turva-alan poolin sekä media-poolin yrityksiä

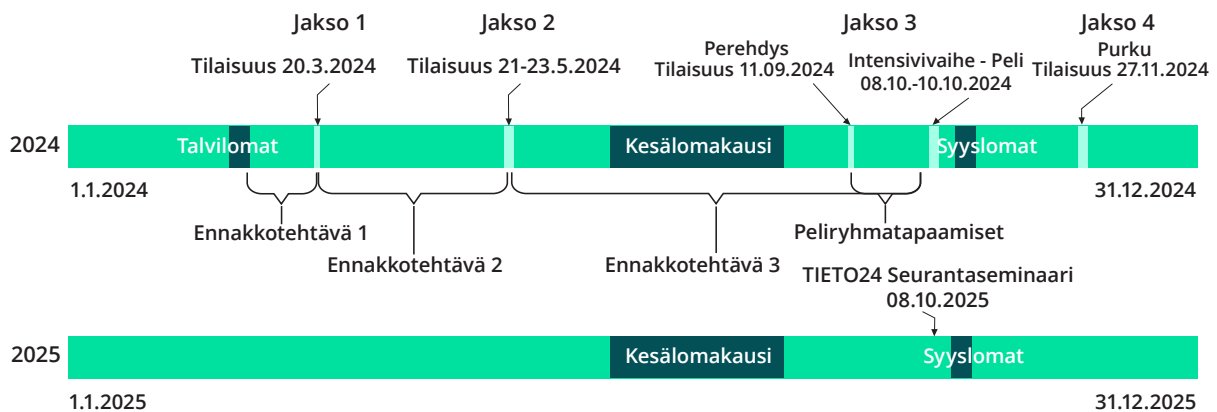
Mukana oli myös Digipoolin toimintaan liittyviä keskeisiä yrityksiä ja toimijoita telecom-, ICT- ja kyberturvallisuuden aloilta

Viranomaisia harjoituksessa edustivat:

- 3 Traficom Kyberturvallisuuskeskus (KTK)
- 4 Valtioneuvoston kanslia (VNK)
- 5 Tietosuojavaltuutetun toimisto (TSVT)
- 6 Puolustusvoimat (PV)
- 7 Poliisi (KRP)
- 8 Uudenmaan ELY-keskus
- 9 Fintraffic Oy (Tie- ja Meriliikenne)
- 10 Väylä

- 11 Kansaneläkelaitos (Kela)
- 12 Yleisradio (YLE)
- 13 Huoltovarmuuskeskus (HVK)
- 14 Energiavirasto
- 15 Liikenne- ja viestintävirasto Traficom eri kuljetusmuotoja tukien

Seuraava kuva esittelee harjoituksen aikataulun ja sen eri vaiheet.

Kuva 1: TIETO24-harjoituksen aikataulu

3.3 Harjoituksen tavoitteet

Kappale esittelee harjoitukselle asetettuja tavoitteita – niiden lisäksi jokaisella osallistuvalla organisaatiolla ja harjoittelijoilla oli omat harjoitustavoitteensa. Harjoituksen tavoitteena oli erityisesti kouluttaa ja harjoituttaa elinkeinoelämän ja viranomaisten edustajia yhteistoimintaverkostojen ja viranomaisten toimintamalleihin. Tarkoituksena oli hyödyntää kehitettyjä ja kehitteillä olevia kyberpuolustuksen ja -resilienssin kyvykkyksiä. Tavoitteena oli myös huomioida kyber-toimintaympäristön kansainvälinen ulottuvuus harjoittelemalla kansainvälisten organisaatioiden ja monikansallisten yritysten kanssa.

Harjoitus tarjosi siihen osallistuneille organisaatioille edellytykset itsenäiseen kehittämiseen verkostojohtamisen malleilla. Harjoituksessa käsiteltiin myös ajan-kohtaisia ilmiöitä ja ratkottiin niihin liittyviä varautumisen aiheita.

Harjoituksen tavoitteita olivat:

1. Perehdyttää ja harjoituttaa elinkeinoelämän ja viranomaisten edustajia

- Häiriötilanteiden hallintaan ja häiriöistä toipumiseen

- Vaihtamaan tietoa laajoissa häiriötilanteissa
- Ymmärtämään yhteistyön merkityksen
- Tuntemaan viranomaisten toimintamalleja ja kyberpuolustuksen kyvykkyksiä
- Tuntemaan olemassa olevia yhteistyörakenteita sekä muodostamaan uusia
- Kehittämään yhteistä tilanneymmärrystä - keräämään, analysoimaan ja dokumentoimaan tietoa, ennustamaan tilanteen kehitystä sekä jakamaan jäseneltyä tietoa
- Tunnistamaan ajassa esiin nousevia ilmiöitä ja niihin liittyviä varautumisen aiheita

2. Tarjota organisaatioille edellytykset itsenäiseen häiriötilannetoiminnan ja varautumisen kehittämiseen.

3. Luoda edellytyksiä elinkeinoelämän, eri toimialojen sekä viranomaisten yhteistoiminnalle laajoissa kyberhäiriötilanteissa.

4. Harjoitella monikansallisten yritysten toimintaa häiriötilanteessa ja syventää kansainvälistä yhteistyötä

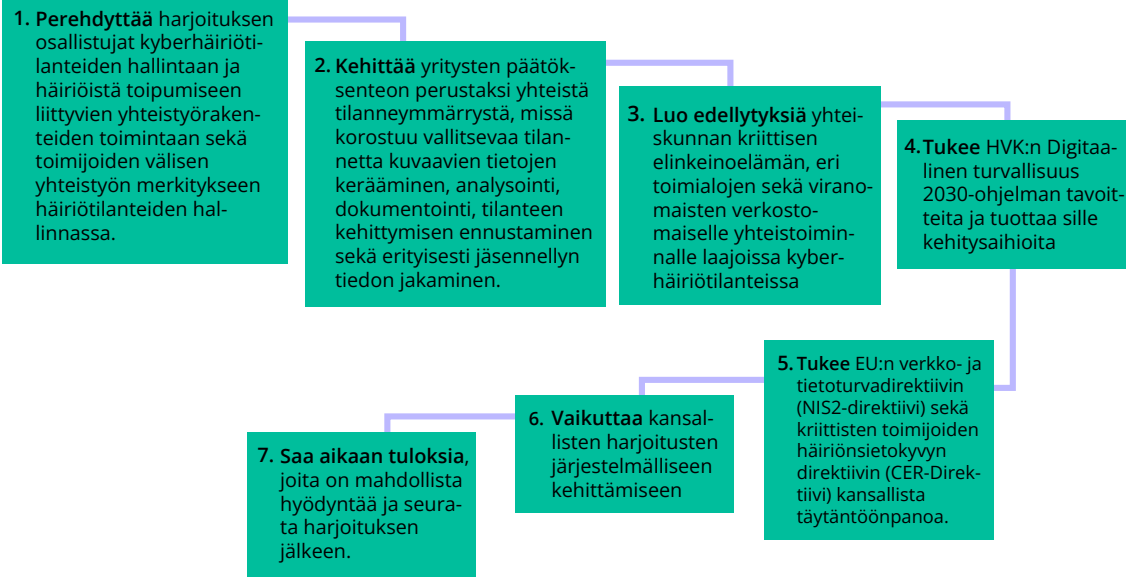
5. Tukea NIS2-direktiivin sekä CER-Direktiivin kansallista täytäntöönpanoa

6. Saada aikaan tuloksia, joita on mahdollista hyödyntää ja seurata harjoituksen jälkeen

7. Tukea HVK:n Digitaalinen turvallisuus 2030 -ohjelman tavoitteita ja tuottaa sille kehitysaihoita.

8. Vaikuttaa kansallisten harjoitusten järjestelmälliseen kehittämiseen.

Korkean tason tavoitteet:

Harjoitukselle asetetut tavoitteet ovat tarkemmin eriteltyinä Liitteessä 1.

Osallistuville organisaatioille esitettiin etukäteen harjoituksen käsittelevän seuraavaa sisältöä:

- Suosituksia liiketoiminta- ja huoltovarmuuskriittisten prosessien tärkeyden määrittämisestä ja sen varautumista ohjaavasta vaikutuksesta
- Ohjeita yhteistyön toimintatapoihin verkostossa
- Ohjeita viranomaisraportoinnin tehostamiseksi
- Tietoa toimialan vastuuviranomaisesta, poliisista ja Kyberturvallisuuskeskuksesta sekä verkostoitumista heidän kanssaan
- Tilannekuvan muodostamisen ja tehostamisen oppeja
- Yritys- ja viranomaiskontakteja verkostossa
- Ymmärryksen yhteistoimintaverkostoista ja olemassa olevista rakenteista
- Vertaistukea häiriönhallinnassa
- Viestintätapoja sidosryhmille

4 TIETO24-harjoituksen havainnot ja opit

Tämä kappale kuvaa TIETO24-harjoituksen onnistumista suhteessa asetettuihin tavoitteisiin sekä nostaa esiin harjoituksen perusteella kehitettäviä aiheita. Selvyyden vuoksi todettakoon, että harjoituksen järjestämiseen liittyvät opit eivät ole kuvattuna tässä dokumentissa vaan TIETO24-projektin raportissa.

4.1 Harjoituksen tavoitteiden täyttyminen

Kaikki harjoituksen tavoitteet pystyttiin huomioimaan harjoituksen aikana sen sisällöissä, sijoittamalla ne eri alustuksiin, ennakotehtäviin ja ryhmätöihin sekä harjoittelemalla niiden mukaisesti intensiivivaiheessa. Harjoitukselle asetetut tavoitteet on esitelty edellä kappaleessa 3.3.

Kaikkia tavoitteiden aiheita on jollain tavalla käsitelty harjoituksessa. Tavoitteiden aiheille ei ole määritetty laatutavoitetta, joten sitä ei erikseen arvioitu. Saadut palautteet todentavat useimpien tavoitteiden onnistumista. Vaikka kaikkien tavoitteiden onnistumisesta ei palautetta saatu, aiheita kuitenkin käsiteltiin harjoituksessa. Tulosten kokoaminen jatkuu seurantaseminaarissa 08.10.2025.

Myös osallistuvat arvioivat harjoituksen tavoitteiden täyttymistä vastaamalla palautekyselyyn harjoituksen intensiivivaiheen jälkeen. Kooste vastauksista on harjoituskertomuksen liitteessä 5.

Tämä kappale esittelee harjoituksen Korkean tason tavoitteet ja sen, kuinka ne sisällytettiin harjoitukseen.

I. Pehdyttää harjoituksen osallistujat kyberhäiriötilanteiden hallintaan ja häiriöistä toipumiseen liittyvien yhteistyörakenteiden toimintaan sekä toimijoiden välisen yhteistyön merkitykseen häiriötilanteiden hallinnassa.

TIETO24-harjoitus esitteli niin viranomaisten toimintatapamalleja ja olemassa olevia rakenteita (kuten ISAC ryhmät) niin jaksojen 1 ja 2 seminaareissa kuin niihin liittyvissä kotitehtävissä. Olemassa olevia rakenteita simuloitiin intensiivivaiheen pelissä häiriötilanteita varten koottujen tiedonvaihtoryhmien muodossa. Toimijoiden välistä yhteistyötä harjoitettiin yritysten muodostaman BLUE-tiimien yhteistyöverkoston välillä sekä yritysten ja viranomaisten välillä. Teorialuentojen mukaisia aiheita, kuten tilan-

nepäiväkirjan pitoa ja viranomaisraportointia testattiin intensiivivaiheessa.

Osallistujien arvio kyberhäiriötilanteiden hallinnan, häiriöistä toipumiseen liittyvien yhteistyörakenteiden toiminnan sekä toimijoiden välisen yhteistyön läsnäolosta harjoituksessa oli keskimäärin 3,9 (asteikko 1-5).

II. Kehittää yritysten päätöksenteon perustaksi yhteistä tilanneymmärrystä, missä korostuu vallitsevaa tilannetta kuvaavien tietojen kerääminen, analysointi, dokumentointi, tilanteen kehittymisen ennustaminen sekä erityisesti jäsenellään tiedon jakaminen.

Tilanneymmärryksen rakentaminen ja tiedonjako tilanneymmärryksen perustana oli harjoituksen ydinaiheita. Tiedonjakoa käsiteltiin monipuolisesti niin teoriakoulutuksissa kuin intensiivivaiheen harjoittelussa. Harjoitus onnistui välttämään viranomaisten tietotarpeita osallistujille sekä kehittämään viranomaisten tiedonjakoon osallistumisen lisäarvoa yrityksille. Intensiivivaiheen kriisiitiimien toiminnan opit ja havainnot liittyivät tilanneymmärryksen muodostamiseen ja sen haastavuuteen harjoituksen viestintäympäristössä.

Osallistujien arvio tilanneymmärrykseen liittyvien aiheiden läsnäolosta harjoituksen sisällössä oli 3,8 (asteikko 1-5).

III. Luo edellytyksiä yhteiskunnan kriittisen elinkeinoelämän, eri toimialojen sekä viranomaisten verkostomaiselle yhteistoiminnalle laajoissa kyberhäiriötilanteissa.

TIETO-harjoitusten toimeenpanossa korostuu tietojen vaihto ja yhteistoiminta. Erityisesti harjoituksen toisen vaiheen työpajat muodostivat ja koostivat erilaisten toimijoiden näkökulmia toimintatapahojeeksi. Toimintaohjeen mukaan toimimista harjoitettiin ja sen mukaan toivotaan elinkeinoelämän päivittävän kriisitilannesuunnitelmiaan.

Harjoitus kokosi yhteen yhteiskunnan kriittisen elinkeinoelämän edustajat harjoittelemaan yhdessä laajan viranomaisverkoston kanssa. Osanottajien yhteistoimintaverkosto laajeni ja elinkeinoelämän

edustajien kynnys yhteydenottamiseen viranomaisten suuntaan madaltui.

Harjoituksen koulutussisältöön kuului viestintää sekä kriittisten liiketoiminta-alueiden ja alihankintaverkoston tunnistamista, mikä kannusti osallistujia dokumentoimaan vaikutusverkostoa toimituskunjansa olemassa olevia sopimussuhteita laajemmin. Näitä aiheita harjoiteltiin intensiivivaiheessa, jossa KTK:n, VNK:n ja poliisin kyky muodostaa tilannekuvaa olivat keskiössä.

Osallistujien arvio edellytysten luomiselle oli 3,9 (asteikko 1-5). Arvosana kansainvälisen yhteistyön näkymisestä harjoituksessa oli 3,0. Lisäksi palautteissa nostettiin esiin tarve harjoitella kansainvälisesti viranomaisten ja elinkeinoelämän yhteistointia.

IV. Tukee HVK:n Digitaalinen turvallisuus 2030 -ohjelman tavoitteita ja tuottaa sille kehityshoitoa.

TIETO24-harjoitus tuotti useita aiheita, joita voidaan tarjota projektiehdotuksina DT2030 -ohjelmaan. Konkreettisimpana ehdotuksena voitaneen pitää sitä, että harjoitus alleviivasi tarvetta luotettavalle niin arjessa kuin myös kriisitilanteessa käytettävälle turvalliselle yhteistyöalustalle elinkeinoelämän ja viranomaisten välillä.

Harjoituksen havainnoista voidaan johtaa myös projektiehdotuksia kehitysohjelmaan. Onko esimerkiksi tarvetta tuottaa sopimusmalleja toimitussopimuksiin yhteisten toipumissuunnitelmien testaamiseksi tai yleisemmin toimitussopimusten kehittämiseksi? Monet havainnoista tuottivat tietoa elinkeinoelämän tueksi järjestettävien koulutuksiin esim. informaatiovaikuttamisesta. TIETO24-harjoituksessa käytetyn HVKHY-alustan käytön edistämistä voidaan ehdottaa kehitysohjelmayhteistyönä.

V. Tukee EU:n verkko- ja tietoturvadirektiivin (NIS2-direktiivi) sekä kriittisten toimijoiden häiriön-sietokyvyn direktiivin (CER-Direktiivi) kansallista täytäntöönpanoa.

Harjoituksen jokaisessa jaksossa käsiteltiin NIS2- ja CER-direktiivien aiheita ja lisättiin tietoisuutta niistä. Harjoituksen ennakotehtävät kartoittivat elinkeinoelämän valmiutta ja alleviivasivat tarvetta jakaa tietoa ja tukitoimia edelleen lainsäädännön astuessa voimaan. Harjoituksen intensiivivaiheeseen osal-

listui sektoriviranomaisia, jotka pääsivät harjoittelemaan rooliinsa kuuluvaa yhteistyötä elinkeinoelämän kanssa.

Osallistujista 68,9 % koki saaneensa uutta tietoa otsikon aiheista. Loput jäivät kaipaamaan konkreettisia tietoja lainsäädännön soveltamisesta ja käytännöstä mm. sektoriviranomaisten kanssa. He ilmaisivat kuitenkin ymmärtävänsä, että lainsäädäntö ei ollut harjoituksen aikana vielä voimassa.

VI. Vaikuttaa kansallisten harjoitusten järjestelmälliseen kehittämiseen.

Useat kansallisen tason harjoituskoordinaatio-ryhmän toimijat olivat kutsuttuna mukana harjoituksessa. He pystyvät kokemuksellaan vaikuttamaan kansallisen harjoitusten järjestelmän kehitykseen muissa edustamissaan harjoituksissa. Esimerkiksi harjoitusten raportointi on kehittynyt kansallisella tasolla yhdenmukaisempaan suuntaan harjoituksen myötä.

VII. Saa aikaan tuloksia, joita on mahdollista hyödyntää ja seurata harjoituksen jälkeen.

Harjoituksen osanottajat pitivät pääsääntöisesti harjoitusta ajankäyttönsä arvoisena. Osa tiimeistä oli fyysisesti samassa paikassa, kuten RED- ja WHITE-tiimit. Järjestely koettiin erittäin toimivaksi.

Yritykset pääsivät koeponnistamaan jaksossa 2 laadittua CMT-toimintamallia tai omia mallejaan. Verkostoituminen onnistui BLUE-tiimeissä, mutta samalla osallistujat toivoivat lisää elementtejä verkostoitumiseen. Osallistujat kertoivat kehittäneensä olemassa olevia suunnitelmiaan sekä kehittäneet uusia toimintamalleja.

85 % vastaajista kertoi löytäneensä kehitettävää oman organisaation toiminnassa. Harjoitus onnistuikin herättämään ajatuksia, jotka ovat vietävissä varautumissuunnitelmiin.

Vastaajia pyydettiin myös arvioimaan, kuinka hyvin harjoitus vastasi heidän tarpeitaan kehittää omia varautumisen tai jatkuvuudenhallinnan suunnitelmiaan. Arvosanaksi saatiin 3.9 (asteikolla 1-5). Harjoituksen tuloksiin päästään palaamaan seuran taseminaarissa, jolloin todennetaan oppien hyödynnettävyyttä. Samalla päästään arvioimaan, kuinka elinkeinoelämä kokee harjoituksen lupauksen toteutuneen.

4.2 Harjoituksen tavoitteisiin liittyvien aiheiden painotuksista

Osallistujia pyydettiin arvioimaan (Kyselyn vastaukset, Liite 5), miten eri aiheet olivat harjoituksessa läsnä ja miten niiden esilletuomisessa onnistuttiin. Arvioiden perusteella aiheet onnistumisjärjestyksessä olivat:

1) Yhteistyön merkitys

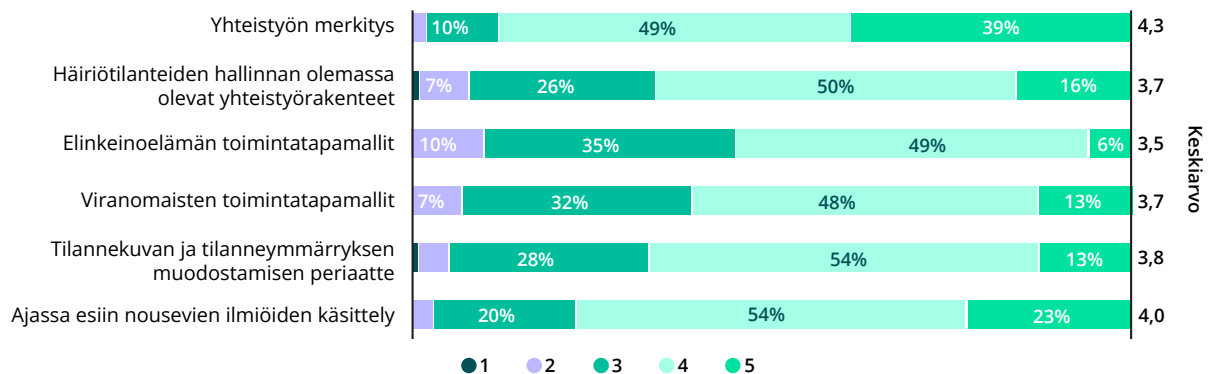
2) Ajassa esiin nousevat ilmiöt

3) Tilannekuva ja ymmärrys

4) Yhteistyörakenteet

5) Viranomaisten toimintatapamallit

6) Elinkeinoelämän toimintatapamallit häiriötilanteiden varalle.

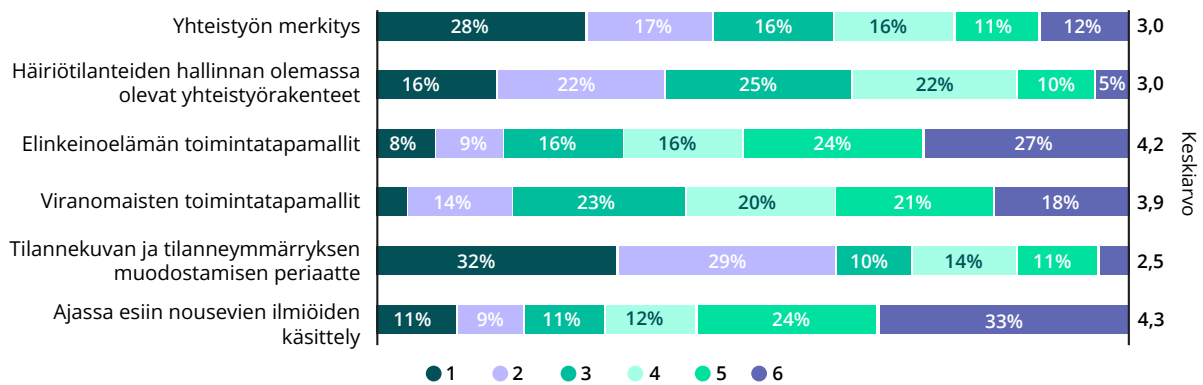
Taulukko 2 Aiheiden käsittelyn onnistumisesta

Palautteen perusteella elinkeinoelämän toimintatapamalleja pitäisi pystyä esittämään ja erityisesti harjoittelemaan.

Osallistajat asettivat aiheet seuraavaan tärkeysjärjestykseen:

- 1) Tilannekuvan ja tilanneymmärryksen muodostamisen periaatteet
- 2) Häiriötilanteiden hallinnan olemassa olevat yhteistyörakenteet

- 3) Viranomaisten toimintatapamallit
- 4) Yhteistyön merkitys
- 5) Elinkeinoelämän toimintatapamallit
- 6) Ajassa esiin nousevien ilmiöiden käsittely.

Taulukko 3 Arvioita aiheiden tärkeydestä

Näitä listauksia verrattaessa voidaan pohtia, tulisiko **Elinkeinoelämän toimintapa-mallit** ja **Tilannekuvan muodostamisen periaatteet** olla paremmin määriteltyinä ja käsiteltyinä harjoituksen painopisteaiheina.

4.3 Harjoituksen perusteella seurattavat aiheet

TIETO24-harjoitus käsittelee useita aiheita, joissa tunnistettiin kehittämistarpeita. Tässä kappaleessa on nostettu esiin olennaisimmat tunnistetut aihealueet, joiden kehitystä HVO seuraa harjoituksen perusteella.

Havaintoja tehtiin harjoittelijoiden koti- ja ennakkotehtävistä, saadusta palautteesta sekä harjoituksen intensiivivaiheen pelistä. Seuraava listaus esittelee havaintoaiheita satunnaisessa järjestyksessä.

- Kriisitilanteissa resursseja on kohdennettava tilannekuvatuotantoon, tiedon keruuseen (ml. median seuranta) ja viestintään.
  - Automaatioasteen kasvaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota tiedon oikeellisuuteen.
- Luotettavien tietolähteiden tunnistaminen ja määrittely on olennainen osa varautumista. Verkoston toiminta ja koordinaatio perustuu aktiiviseen tiedonjakoon kahden- ja monenvälisesti.
- Jäsennellyn tiedon tuottamista (tilannetietoisuuden tueksi) vaikeuttavat yleinen osaamattomuus kyberturvallisuusaiheissa.
- Henkilöstön tietoisuutta vaikuttamis- ja informaatiokampanjoista on parannettava
- Informaatiovaikuttamiskampanjoiden tunnistamista haastaa kiire ja tapahtumien runsaus
  - Aikaa ja asiantuntevia resursseja tulee varata analyysille.

- Tiedon jakamista on pystyttävä tekemään reaaliajassa organisaation eri toiminnoille tarpeen mukaan.
  - Sekä julkisuuteen "tilan" ottamiseksi haltuun.
- Harjoitus alleviivasi tarvetta luotettavalle, yhteiselle tiedonjakoalustalle päivittäiseen käyttöön, harjoituksiin ja hätätilanteisiin.
- Toimitusketjun toimijoiden välillä on sovittava laajemmin yhteisistä häiriötilannetoimintamalleista. Toipumissuunnitelmia on kehitettävä ja testattava
- Tietoutta NIS2- ja CER-direktiiveistä, kansallisesta lainsäädännöstä ja toimivaltaisen viranomaisen kanssa tehtävästä yhteistyöstä on syytä edelleen jakaa.
- Huoltovarmuusorganisaation ja Huoltovarmuuskeskuksen rooli ja vastuut häiriö- ja poikkeusoloissa on syytä jatkossa nostaa esiin harjoituksessa.
- HVK:n, HVO:n poolisihteereiden ja viranomaisten yhteistoimintaa häiriötilanteissa on hyvä harjoittaa erikseen. Tämän myötä kehittyneitä yhteistoimintamallia on syytä tuoda osaksi harjoitusta sekä osaksi elinkeinoelämän kanssa tehtävää yhteistyötä.

4.4 Kansainvälinen yhteistyö ja havainnot

TIETO24-harjoituksessa oli mukana edustus Ruotsin Myndigheten för samhällsskydd och beredskap -virastosta (MSB) sekä Myndigheten för psykologiskt försvar -virastosta (MPF). Mukana olivat myös edustajat Viron Riigi Infosüsteemi Amet (RIA) -virastosta.

Niin ruotsalaiset kuin virolaisetkin tavattiin useita kertoja harjoitusta suunniteltaessa. Heille annettiin mahdollisuus vaikuttaa sen toteutukseen ja sisältöihin. Organisaatioiden edustajat osallistuivat harjoituksen kolmipäiväiseen intensiivivaiheeseen tarkkailijoina. He pääsivät keskustelemaan niin peliin osallistuvien yritysten ja muiden BLUE-tiimin edustajien sekä White-pelaajien ja RED-tiimin edustajien kanssa. Näin heillä oli mahdollisuus nähdä tiedonvaihdon eri osapuolia ja näiden toimintaa häiriötilanteisiin liittyen.

Muutamalle harjoituksen BLUE-tiimille oli kuvattu yhteistyötä ruotsalaisten tai virolaisten yritysten kanssa. Tällä järjestelyllä saatiin kokemuksia kansainvälisten osanottajien vaikutuksesta harjoituksen suunnitteluun ja toimeenpanoon.

Tarkkailijoiden havaintoja olivat:

1. Kriisitilanteisiin reagointi

- Yritykset perustivat kriisinhallintatiimejä ja ottivat yhteyttä viranomaisiin, mutta sektoreiden välinen yhteistyö ja omatoimisuus jäivät rajallisiksi.

2. Moninaiset uhkatilanteet

- Simuloidut tilanteet, kuten kyberhyökkäykset, disinformaatio ja kriittisen infrastruktuurin häiriöt, korostivat yhteistyön merkitystä.
- Kansainväliset tapahtumat, kuten Itämeren lauttakolari, nostivat esiin rajat ylittävän yhteistyön tarpeen.

MPF & MSB Visitors - Grankvist & Waerland-Fager

3. Luottamus ja yhteistyö

- Harjoitus toi esiin luottamuksen, yhteistyön ja yhteisen vastuun merkityksen. Yhteistyö viranomaisten, yritysten, organisaatioiden ja median välillä toi turvaa kaoottisessa tilanteessa.

4. Kriisiviestinnän harjoittelu

- Harjoitus paransi osallistujien viestintävalmiuksia myös normaaleiden tilanteiden varalta. Organisaatioiden tulisi nimetä viestinnästä ja mediasta vastaava henkilö tai osasto.

5. Julkisen sektorin koulutukset

- On järkevää, että julkisen sektorin toimijat harjoittelevat erikseen mutta myös yhteistyössä muiden yhteiskunnallisten toimijoiden kanssa. Tämä luo realistisen tilanteen, joka on helposti siirrettävissä käytäntöön.

6. Rajojen ylittävä yhteistyö

- Ruotsalaisten toimijoiden puuttuminen rajoitti kansainvälisen yhteistyön testausta.
- Rajat ylittävä tiedonvaihto ja käytännön järjestelyt kaipaavat vahvistamista, erityisesti luottamuksellisen tiedon jakamisessa.

Johtopäätös: Harjoitus korosti sektoreiden välisen ja kansainvälisen yhteistyön merkitystä sekä kriisiviestinnän ja luottamuksellisen ilmapiirin tärkeyttä. Tulevissa harjoituksissa tulisi lisätä rajat ylittävää yhteistyötä ja kansainvälisten toimijoiden osallistamista.

Liite 2 Esittelee tarkemmin kansainvälisten tarkkailijoiden havaintoja harjoituksen aiheissa.

4.5 Kansainvälisiä vieraita

TIETO24-harjoituksen intensiivivaiheen keskiviikkopäivänä 09.10.2024 järjestettiin myös kansainvälinen vierailijaohjelma. Vierailijaohjelman syntyyn vaikutti NATO:n Kyberkomitean vierailu Suomessa. Komitea kutsuttiin vierailulle harjoitukseen tietouden levittämiseksi.

Vierailijaohjelmaan kutsuttiin myös muita harjoituksen kansainvälisiä sidosryhmiä kuten em. viranomaiset naapurimaista ja osallistuvien organisaatioiden kutsumia edustajia.

Vierailijaohjelmaan osallistui 28 NATO Kyberkomitean jäsentä, Ulkoministeriön vierailua tukenut delegaatio sekä muita vieraita. Paikalla oli kaikkiaan yli 50 kansainvälistä vierasta.

Vierailijaohjelmien ohjelmat on tarkemmin kuvattu liitteessä 3 (TIETO24 Harjoituksen rakenne).

5 Harjoituksen osallistujat ja ulkoinen viestintä

TIETO24-harjoituksessa oli enemmän osallistujia kuin aikaisemmissa harjoituksissa. Laaja ja monipuolinen osanottajajoukko eri organisaatioista ja monipuolinen viestintä lisäsivät harjoituksen vaikuttavuutta HVO:n sisällä, viranomaiskentässä ja muualla yhteiskunnassa. Sekä osallistuvat organisaatiot että harjoituksen viestintä tuottivat runsaasti harjoitukseen liittyviä julkaisuja.

5.1 Osallistujat

Harjoitukseen osallistui lukuisia joukko huoltovarmuus-kriittisten yritysten edustajia ja eri viranomaisia. TIETO24-harjoitukseen oli rekisteröitynyt 833 yksilöä, joista YLE Valmis harjoituksen kautta osallistuneita 149 henkeä. Harjoituksen eri tapahtumiin osallistui arviolta ja yhteensä n. 650 eri yksilöä. Osallistujamäärät on kuvattu tarkemmin Liitteessä 4.

Tapahtuma	Osallistujat
Vaihe 1	340 (220/120)
Vaihe 2	360
Vaihe 3 perehdytys	550
Vaihe 3	501+144 (YLEValmis) = 645
Purkutilaisuus	300 (220/80)
Seurantaseminaari	Järjestetään 08.10.2025

Taulukko 1: Harjoituksen eri tilaisuuksien osanottajamäärät

5.2 Viestintä

Viestintää tehtiin edellisen harjoituksen tapaan onnistuneesti niin perinteisessä mediassa kuin sosiaalisessa mediassakin. Lisäksi osallistuvat organisaatiot ja media saatiin viestimään harjoituksen aiheista.

Onnistumisen osoituksena julkaisuja nähtiin harjoituksen, sidosryhmien ja harjoittelijoiden toimesta verkkosivuilla, uutismedioissa ja sosiaalisessa mediassa. Harjoituksesta poikineiden median tekemien julkaisuiden määrä vastasi edellistä harjoitusta. Ajassa herkkä geopoliittinen tilanne vaikutti harjoittelijoiden haluun ja rohkeuteen viestiä, mikä näkyi arkuutena viestintään liittyvissä pyynnöissä.

Voidaankin todeta, että harjoituksen viestintä oli vaikuttavaa ja lisäsi tietoisuutta harjoituksen edistämistä aiheista. Se myös lisäsi yrityskentän kiinnostusta harjoitusta ja harjoittelua kohtaan.

Viestintä toteutettiin pääosin suunnitelman mukaisesti. Suunnitelman mukaisesti onnistuttiin myös noudattamaan viestintäperiaatteita, joilla suojattiin harjoituksen kuvitteellista sisältöä – sisältöä ei käsitelty julkisuuteen päätyneissä viesteissä.

Harjoituksen aikana tehtiin myös lisäviestintää, jossa korostettiin yritysosallistujia, kansainvälisiä vieraita ja harjoituksen havaintoja.

Kooste harjoituksen suoraan tai epäsuorasti tuottamista julkaisuista löytyy Digipoolin verkkosivuilta (<https://teknologiateollisuus.fi/digipooli/tieto/tieto24-mediakooste/>). Median tai osallistujien julkaisuita kertyi 32 kappaletta ja TIETO-harjoituksen sosiaalisen median laajimmalle levinnyttä julkaisua oli tarkasteltu 2600 kertaa.

Katso tarkempi kuvaus harjoituksen viestinnästä ja vaikuttavuudesta harjoituskertomuksen Liitteestä 4.

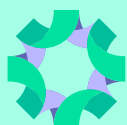
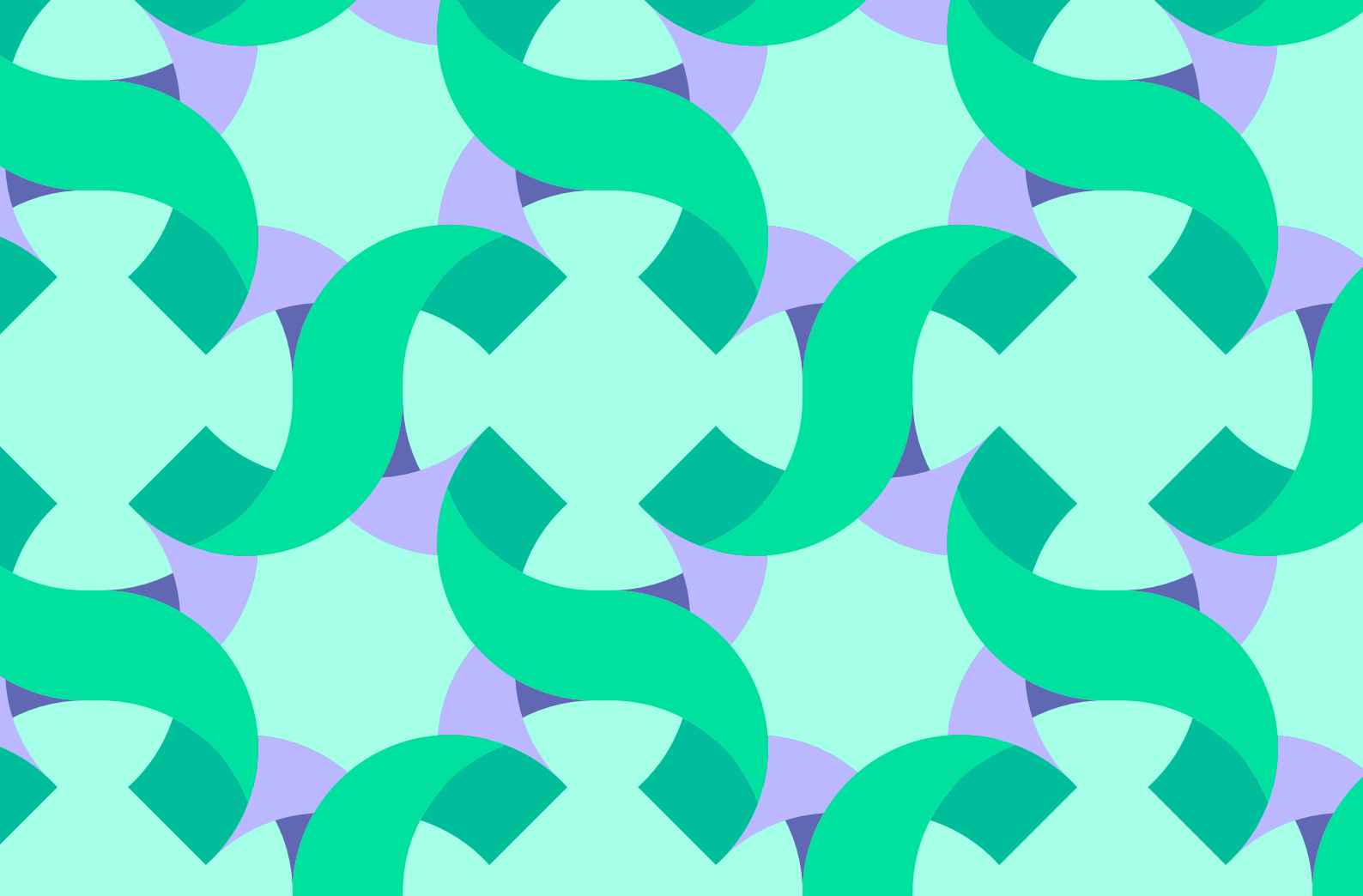
6 Liitteet

LIITTEET

1. Liite 1 TIETO24 Harjoituksen tavoitteet_230306
2. Liite 2 TIETO24 Intl Observers findings
3. Liite 3 TIETO24 harjoituksen rakenne
4. Liite 4 TIETO24-harjoituksen vaikuttavuus ja viestintä
5. Liite 5 TIETO24 Tavoitepalautekyselyn vastaukset

TIETO24 Jakson1 Paneelissa Saarimäki/Traficom, Känkänen/HVK, Kivimäki/SUPO, Haukko/IBM Suomi

Huoltovarmuusorganisaatio